

IKASLEAREN GIDA

PENTSAMENDUA ETA

HIZKUNTZA

IKASTURTEA:

2011-2012

TITULAZIOA: GRADUA PSIKOLOGIAN

ZENTRO: PSIKOLOGIA FAKULTATEA

IKASTURTEA: 2011-2012

IKASLEAREN GIDA

1. IRAKASGAIAREN OINARRIZKO EZAUGARRIAK

IZENA: PENTSAMENDUA ETA HIZKUNTZA

KODEA: 25060

IKASTURTEA: 2011/2012

IRAKASGAI MOTA = O (D = adarreko oinarrizkoa; S = beste adar batzuetako oinarrizkoa; Y = gradu amaierako proiektua; O = nahitaezkoa edo P = hautazkoa)

ECTS Kredituak: 6

kurtsoa: 2

LAUHILEKOA: 2

Bete beharrekoak: Pentsamendua eta Hizkuntza prozesuetan parte hartzen duten oinarrizko prozesu psikologikoak ezagutu: Arreta, Pertzepzioa, Ikaskuntza, Oroimena, Motibazioa, Emozioa.

Gomendioak: Garapen kognitiboaren eta hizkuntzaren garapenaren prozesuak ezagutu.

2. IRAKASLE-TALDEAREN DATUAK

IZENA: Patricia Insúa

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D5

e-posta: patricia.insua@ehu.es

TLF: 943-015735

URL WEB:

IZENA: Aitziber Pascual

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D6

e-posta: aitziber.pascual@ehu.es

TLF: 943-015658

URL WEB:

IZENA: IRAKASLE BERRIA

ZENTRO/SAILA: Psikologia Fakultatea/Oinarrizko Prozesu Psikologikoak

ALORRA: Oinarrizko Psikologia

BULEGOA: P3D15

e-posta:

TLF:

URL WEB:

3. IRAKASGAIAREN BERARIAZKO ETA ZEHARKAKO GAITASUNAK

Gaitasuna	Irakasgaiaren berariazko gaitasunak
1	Pentsamendua eta Hizkuntzaren funtzionamendua azaltzen duten oinarrizko erregelak ezagutu.
2	Pentsamendua eta Hizkuntzaren prozesuak azaltzen saiatzen diren eredu teorikoak, beren ezaugarriak, ezberdintasunak eta mugak, ezagutu, testu ezberdinak aztertuz, laburtuz, aurkeztuz eta horiei buruz eztabaidatuz.
3	Pentsamenduaren funtzionamendua eta honek eguneroko bizitzan dituen efektuak aztertu.
4	Diskurtsoaren analisi kritiko bat egiteko gai izan, pentsamendua eta hizkuntza gauzatzen diren testuingurua kontuan izanda.
5	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak egoki erabiltzeko eta irakasgaiaren edukietan aplikatzeko gai izan.
	Zeharkako gaitasunak
1	Informazio eta dokumentazio iturrietan oinarrituz, Psikologiarekin zerikusia duen informazioa era kritiko batean bilatzeko, kudeatzeko, aztertzeko eta laburtzeko gai izan.
2	Era eranginkor batean erlazionatzeko, komunikatzeko eta erabakiak hartzeko eta bai indibidualki bai taldean lan egiteko gai izan.
3	Ikaslea ikaskuntza autonomo batean gaitu egingo duten trebetasunak eskuratu.

4. PROGRAMA

4.1. PROGRAMA TEORIKO ZABALA

1. GAIA: Pentsamenduaren eta Hizkuntzaren azterketa. Mugaketa kontzeptuala

1.1. Pentsamenduaren eta Hizkuntzaren arteko erlazioak

1.2. Pentsamendu eta Hizkuntza prozesuen ikerketa metodologia

2. GAIA: Arrazonamenduaren Psikologia

2.1. Arrazonamenduaren ikerketa Pentsamenduaren Psikologiaren testuinguruan

2.2. Arrazonamenduaren Psikologian dauden ikerketa eremuak

2.3. Giza arrazonamenduaren ikerketan dauden ikuspuntu teorikoak

3. GAIA: Arrazonamendua

3.1. Arrazonamendu deduktiboa

3.2. Arrazonamendu induktiboa

4. GAIA: Problemen soluzioa

4.1. Gestalt eskola eta problemen soluzioa

4.2. Informazio Prozesaketaren Teoria eta problemen soluzioa

4.3. Arrazonamendu informala

5. GAIA: Hizkuntzaren kontzeptua

5.1. Hizkuntzaren analisi- dimentsioak: egiturazkoa, funtzionala eta jokabidezkoa

5.2. Prozesu Psikologikoak hizkuntzaren erabileran

6. GAIA: Hizkuntza ulertzea

6.1. Hitzak ezagutzea eta ulertzea

6.2. Perpausak ulertzea

6.3. Diskurtsoa ulertzea

7. GAIA: Hizkuntza sortzea

7.1. Mezuaren planifikazio kontzeptuala

7.2. Mezuaren kodifikazio linguistikoa

7.3. Formulatzailaren arkitektura

4.2. PRAKTIKA EGITASMOA

Klase praktikoaren helburu orokorra programan ematen diren zenbait gai eta beren aplikazio praktikoaren artean sakontzea da.

Praktiketan 3 gai eremu zabal egituratu dira. Gai eremu bakoitza 8 orduetan zehar landuko da bi ordutako 4 klasetan:

a. Baldintzazko Arrazonamendua: Wasonen hautalana

i. Helburuak:

- a) Wasonen hautalanaz proposatu diren bertsio ezberdinak ezagutzea.
- b) Egiteko hau ondo ebazteko orduan eragina daukaten faktore garrantzitsuenak ezagutzea.
- c) Pertsonok era logiko batean arrazonatzeko daukagun gaitasunari buruz ondorioak ateratzea.

ii. Gai eremu honetan helburu eta gaitasunak lortzeko egingo diren

lanak:

1. Teoriari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Txosten bat egin testuen analisisiei buruzkoa. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Sakontze eta eztabaida mintegi bideratuak (Gaitasunak: 3, 4 eta 5).
3. Bilaketa bibliografikoak (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

b. Problemen soluzioa

i. Helburuak:

1. Pertsonok arazoak nola konpontzen ditugun ulertzeko ikuspuntu ezberdinetatik egin diren ikerketa ezberdinak ezagutzea.
2. Ikuspuntu hauen indarrak eta mugak ulertzeko gai izatea.
3. Eguneroko bizitzan erabiltzen ditugun arrazonamendu motei buruzko ondorioak ateratzea.

ii. Gai eremu honetan helburu eta gaitasunak lortzeko egingo diren lanak:

1. Teoriari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Txosten bat egin testuen analisisiei buruzkoa. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Sakontze eta eztabaida mintegi bideratuak (Gaitasunak: 3, 4 eta 5).
3. Bilaketa bibliografikoak (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

c. Diskurtsoaren analisia

i. Helburuak:

1. Diskurtsoaren analisi kritikoak ikertzen dituen funtsezko kontzeptuak ezagutzea eta diziplina berri honen aintzindari teorikoak ezagutzea.
2. Gaur egungo krisi ekonomikoari buruzko zenbait dokumental era kritiko batean aztertzea.
3. Norberaren ikuspuntu kritikoa azaltzea aukeratuko den gai bati buruzko diskurtso personal bat eraikiz.

ii. Gai eremu honetan helburu eta gaitasunak lortzeko egingo diren lanak:

1. Teoriari buruzko jatorrizko testuak irakurtzea eta aztertzea. Txosten bat egin testuen analisisiei buruzkoa. Lan praktikoaren aurkezpen publikoa (Gaitasunak: 1, 2, 3, 4 eta 5).
2. Sakontze eta eztabaida mintegi bideratuak (Gaitasunak: 3, 4 eta 5).
3. Ikus-entzunezko lan bat egin (Gaitasunak: 1, 2, eta 4).

(*) Komenigarria litzateke jarduera bakoitzarekin zein gaitasun garatzen den zehaztea, bai eta gaitasunaren zenbakia ere.

5.-IRAKASGAIAREN PLANGINTZAKO KRONOGRAMA

(jarraibideak: Psicoplaneko taula kopiatu eta atal honetan itsatsi)

Astea	Datak	KM (34 ordu)	GP (10 ordu)	TA (6 ordu)	S (10 ordu)	Ordu ez presentz.	Entregatu beharrekoa	Guztira
1	27/01-31/01	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
2	03/02-07/02	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
3	10/02-14/02	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
4	17/02-21/02	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
5	24/02-28/02	<u>KM =3</u>		<u>TA1=2</u> <u>TA2=2</u>				5
6	03/03-07/03	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>				X	5
7	10/03-14/03	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
8	17/03-21/03	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>					5
9	24/03-28/03	<u>KM =3</u>		<u>TA1=2</u> <u>TA2=2</u>				5
10	31/03-04/04	<u>KM =3</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>				X	5
11	07/04-11/04	<u>KM =2</u>	<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>		<u>S1=1</u>			5
12	14/04-18/04		<u>GP1=2</u> <u>GP2=2</u>		<u>S1=1</u>			3
13	21/04-25/04							0
14	28/04-02/05			<u>TA1=2</u> <u>TA2=2</u>				2
15	05/05-09/05						X	
16	12/05-16/05							
Guztira		KM1=32 ordu	GP=20 ordu	TA=6 ordu	S =2 ordu			60 ordu

6. EBALUAZIO-SISTEMA (TEORIA ETA PRAKTIKA)

Irakasgaia bi atalez osaturik dago. Bi atal horiek gainditzea derrigorrezkoa da.

Atal teorikoa (azterketa bakarra, bukaeran egingo dena):

Test motako azterketa izango da, aukera anitzekoa, 4 erantzun mota egongo dira eta erantzun oker bakoitzeko penalizazio bat jasoko da $(A - E) / (n-1)$ formularen oinarrituz.

Atal praktikoa:

Ikasleak bi eredu hauen artean aukeratu dezake:

A eredua: Ebaluazio jarraia:

Ebaluazioa, klasean burututako praktikak eta Mintegiak kontuan hartuta egingo da. Praktika bakoitza bukatzerakoan, ikasleak txosten bat entregatu beharko du. Txosten horretan, praktikaren helburuak kontuan izanik, bi galdera orokorrei erantzun beharko dio. Halaber, azpi taldeak egingo dira eta horietako bakoitzak lan praktikoa bat egingo du ikasitako edukiak aplikatuz, ondoren, klasearen aurrean aurkeztuko duena.

Praktika bakoitzean egindako banakako txostenek, nota osoaren %15a balioko dute. Txostenak ebaluatzeko, irakasleak honako alderdiak kontutan izango ditu: edukiak egituratzeko gaitasuna, analisi eta sintesi gaitasuna, hitz egokiak erabiltzea, erabilitako bibliografia, aurkezpena eta ortografia.

Taldearen aurkezpena baloratuko da. Taldeak lortu dezakeen gehienezko nota, nota osoaren %15a izango da. Irakasleak, lan hau ebaluatzerakoan, kontuan izango dituen alderdiak honako hauek dira: lanaren eta aurkezpenaren kalitatea, sintesi gaitasuna, aurkezpenean klasea dinamizatzeko gaitasuna, aurkezpenean talde osoaren parte-hartzea eta gainontzeko ikasleek zein irakasleak planteatutako galderei erantzuterakoan gairen inguruan taldekideek duten ezagutza.

Halaber, gaitasunen garapena sustatzea bilatzen den neurrian, praktika hauen prozesuan zehar ikasleen parte-hartze aktiboa baloratuko da.

Irakasgaiaren atal praktikoa nota osoaren %30a balio du. Atal hau gainditzeko, ikasleak, gutxienez, 1,5 puntu eskuratu beharko ditu. Ikasle batek atal praktikoa gainditzen ez badu, praktiken inguruko bukaerako azterketara aurkeztu beharko da.

B eredua: Bukaerako azterketa:

Ikasleren batek klase praktikoa ez aurkeztea erabakitzen badu, atal praktikoko nota praktiken inguruko bukaerako azterketan lortutako notan oinarrituko da. Azterketa honetan, praktikan landutako gai multzo bakoitzaren inguruko bi galdera ireki egingo dira. Honek, nota finalaren %30a balioko du (gehienez 3 puntu). Atal hau gainditzea derrigorrezkoa da, gutxienez 1,5 puntu lortuz. Azterketa hau prestatzeko, klase praktikoa gainontzeko ikasleek landutako testuak erabiliko dira.

7. DOCUMENTAZIOA/BIBLIOGRAFIA

OINARRIZKOA:

Belinchón, M., Rivière, A. eta Igoa, J. M. (1998). *Psicología del lenguaje*. Madril: Trotta.

Carreiras, M. (1997). *Descubriendo y procesando el lenguaje*. Madril: Trotta.

Carretero, M. eta Asensio, M. (2004) *Psicología del Pensamiento*. Madril: Alianza.

De Vega, M. eta Cuetos, F. (1999). *Psicolingüística del español*. Madril: Trotta.

Domínguez, A. (2002). *Lenguaje y psicología: conjugando forma y función*. La Laguna: Servicio de Publicaciones de la Universidad de La Laguna.

Espino, O. G. (2004). *Pensamiento y razonamiento*. Madril: Pirámide.

Gabucio, F. (2005). *Psicología del pensamiento*. Bartzelona: UOC.

Garnham, A. eta Oakhill, J. (1996). *Manual de psicología del pensamiento*. Bartzelona: Paidós.

González Labra, M. J. (1998). *Introducción a la psicología del pensamiento*. Madril: Trotta.

Lopez-Higes, R. (2003). *Psicología del lenguaje*. Madril: Pirámide.

Saiz, C. (2002). *Pensamiento crítico: conceptos básicos y actividades prácticas*. Madril: Pirámide.

Santamaría, C. (1995). *Introducción al razonamiento humano*. Madril: Alianza.

OSAGARRIA:

Ayuso, M. (1997). *Razonamiento y racionalidad. ¿Somos lógicos?* Bartzelona: Paidós.

Berko, J. eta Bernstein, N. (1999). *Psicolingüística*. Madril: McGraw Hill.

Carretero, M. eta García-Madruga, J. A. (1990). *Lecturas de psicología del pensamiento*. Madril: Alianza.

Fernández, M. eta Anula, A. (1995). *Sintaxis y cognición. Introducción al conocimiento, el procesamiento y los déficit sintácticos*. Madril: Síntesis.

García Madruga, J. A., Carriedo, N. eta González Labra, M. J. (2000). *Mental models in reasoning*. Madril: UNED.

Manktelow, K. (1999). *Reasoning and thinking*. East Sussex, UK: Psychology Press.

Newstead, S. eta Evans, J. S. B. T. (Eds.) (1995). *Perspectives on thinking and reasoning. Essays in honour of Peter Wason*. Hove, UK: LEA.

Schaeken, W., De Vooght, G., Vandierendonck, A. eta d'Ydewalle, G. (2000). *Deductive reasoning and strategies*. Londres: LEA.

Sternberg, R. J. (1994). *Thinking and problem solving*. San Diego: Academic Press.

Stevenson, R. (1993). *Language, thought and representation*. West Sussex, UK: John Wiley

and Sons.

Aldizkariak:

Brain and Language (URL: <http://www.sciencedirect.com/>).

Discourse and Society (URL: <http://www.uk.sagepub.com/home.nav>).

Discourse Processes (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/titles/0163853X.asp>).

Discurso y Sociedad (URL: <http://www.dissoc.org/>).

Language and Cognitive Processes (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/01690965.html>).

Psicologica (URL: <http://www.uv.es/revispsi/>).

Thinking and Reasoning (URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/13546783.html>).

Datu baseak:

PSICODOC

PsycLIT/PsycINFO

BALIABIDEAK INTERNETen:

http://psych.princeton.edu/psychology/research/johnson_laird/index.php

Philip Johnson-Laird-en Web-a, Princeton University-n. Department of Psychology. Artikuluei estekak.

<http://ntic.educacion.es/w3//eos/MaterialesEducativos/mem2003/logica/>

Hezkuntza teknologien institutua. Logika ikasi.

<http://pensamientocritico.edicionespiramide.es/restringido/principal.htm>

Pirámide argitaratzea. Pensamiento crítico: actividades prácticas.

<http://www.automind.cl/educacion/publicaciones/Entevista%20de%20Araya%20a%20Gigerenzer.pdf>

Gerd Gigerenzer-ri elkarrizketa.

<http://www.bcbl.eu/?lang=es>

Basque Center of Cognition, Brain and Language.

http://www.mpg.de/149614/kognition_neuro?section=kf

Max Planck Institute for Human Cognitive and Brain Sciences.

<http://www.mpg.de/152233/psycholinguistik?section=spw>

Max Planck Institute for Psycholinguistics.

http://www.ted.com/talks/steven_pinker_on_language_and_thought.html

Steve Pinker-ek hizkuntza eta pentsamenduari buruz hitz egiten du. Bideoa.

<http://www.princeton.edu/~kahneman/docs/DKahnemanCV.pdf>

Kanheman-en kurrikuluma.

<http://www.duke.edu/~pk10/language/psych.htm>

Duke University. Hizkuntzari buruz zenbait eztabaida.

8. TUTORE-ORDUTEGIAK

Tutoretza ordutegia ezagutu ahal izango da GAUR-en bitartez.